

A

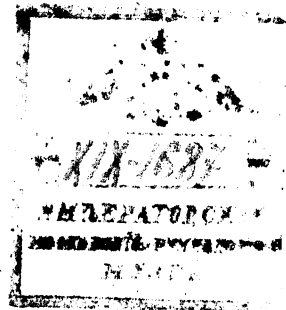
SEXTI AURELIJ VICTORIS

HISTORIA ROMANA.

Recognovit, bohemice reddidit atque interpretatus est

JOSEPHUS CHMELA,

PROFESSOR PUBLICUS IN CAESAREO-REGIO GYMNASIO REGINAEHRADECENSI.

PRAGAE, 1838.

TYPIS ET SUMTIBUS JOANNIS HOSTIVITI POSPĚŠIL, IN BOHEMIA MUSAEI
MEMBRI ACTUALIS.

A

PŘEDMLUVA.

Sextus Aurelius Viktor, Numid rozený, pocházel od prostého stawu; že ale slawně nad giné vynikal, i samému cjsaři Julianowi w Sirmiu l. p. 361 se zaljbil, takže od něho náměstnjkem w Paunonsku učiněn, sochau z litého kowu poctěn a od cjsaře Theodosia l. p. 379 za neyvyššjho zpráwce w Řjmě powyšěn byl. Kdy a kde zemřel, newj posud žádný; než že křesťanem nebyl, to wěc gistá. Žeby pak wšecky částky spisu tohoto gehu djlo byly, weliká mezi učenými panuge pochybnost. My však, ačkoli za důležité klademe spisatele užitečných a paměti hodných wěcj wěděti a znáti, nicméně wjce na tom sobě záležeti dáweyme, abychom pilně w knihách gegich čjtajce s obsahem samým dobře se známili a milého tudy prospěchu nabywali.

Týkage se překladu samého, w prawdě wyznati mohu, že gsem bedliwě i wěrně překládal; zdali však i zdařile? na to hned tak přiswědčiti mi nelze. Než to gistá prawda, že přeloženj toto, třeba i wzornostj se honositi nemohlo, mládeži našj dobře poslaužiti může, gakmileby ww.pp. Kollegowé mogli knjhu tuto při swém mimořádném, Neyvyššj Milostj Cjsařskau nařjzeném, gazyku českoslowanskému wyučowánj za čjtanku sobě obrati ráčili, wnj sžáky čjtali, obsah gegj obšjrněgi po česku wykládali, i po česku, t. duchem českým, a sice zprwu ústně a pak i pjsemně zase od nich sobě wykládati dáwali, takžeby tudy učenj to netoliko z ohledu gazyka našeho otcowského nad mjru prospěšným se stalo, ale i mimo to zwláštnj zagjmawosti a gakési k celku směřugcej wzágemnosti nabywalo, gelikež úplná řjmských děgů wědomost gak sama sebau milá i užitečná, tak i zwláště k wykládánj spisowatelů latinských, ba i ke skládánj školnjch úkolů w humanitnjch třjdách newyhnutelně potřebná gest.

II

Že konečně w překladu tomto užil gsem u gmen přjdaw-
ných, končejch se w gednotném počtu na *cký* a *ský*, w počtu
množném u prwnjho pádu při pohlawj mužském pravidel-
ných koncowek *cej* a *scj*, na mjstě *čtj* a *štj*, nebudiž mi nowé
užitj toto za nowotu pokládáno, gelikož to cosi starého, od
gakžiwa až podnes w národě našem po Morawě panugcejho a
tudy pauhým nedopatřenjm našich grammatikůw opominuté-
ho. — Obsjrnějšj zmjnků o tom podal gsem do Českého Mu-
sejnjka, kteráž, gak mi praweno, co neyspjše tam na swětlo
wygde.

Přigdeli práce tato má k ljbosti, neopominulbych pak i
Julia Annaea Flora, o kterém nynj pracuji, w gazyku otcow-
ském wydati.

W Hradci Králowé 30 ledna 1838.

Překladatel.

ORIGO GENTIS ROMANAE.

O PŮVODU NÁRODU ŘÍMSKÉHO.

1. *Primi in Italiam advenae.*

Primus in Italiam creditur venisse Saturnus, ut etiam Maronis Musa testatur illis versibus:

„Primus ab aethereo venit Saturnus Olympo,
Arma Jovis fugiens, et regnis exsul ademptis etc.”

Tanta autem usque id tempus antiquorum hominum traditur fuisse simplicitas, ut venientes ad se advenas, qui modo consilio ac sapientia praediti, ad instruendam vitam, formandosque mores aliquid conferrent, quod eorum parentes atque originem ignorabant, caelo et terra editos, non solum ipsi *crederent*, *verum* etiam posteris adfirmerent; veluti hunc ipsum Saturnum, quem Caeli et Terrae filium esse dixerunt. Quod quum ita existimetur, certum tamen est, priorem Janum in Italiam venisse, ab eoque postea venientem *exceptum esse* Saturnum. Unde intelligendum est, Virgilium quoque non ignorantia veteris historiae, sed suo more *primum* dixisse Saturnum, non ante quem nemo, sed *principem*, ut

Trojae qui primus ab oris.

Quum procul dubio constet, ante Aeneam priorem Antenorem in Italiam esse pervectum, eumque non in ora litori proxima, sed interioribus locis, id est, Illyrico, urbem Patavium condidisse, ut quidem idem Virgilius illis versibus ex persona Veneris, apud Jovem de aerumnis Aeneae sui conquerentis:

Antenor potuit mediis elapsus Achivis
Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus etc.

Quare autem addiderit *tutus*, suo loco plenissime adnotavimus in commentatione, quam nos scribere coepimus, cognita ex libro, qui inscriptus est, de origine Patavina. Itaque nunc, *Primus*, ex ea quoque significatione est, e qua illud in secundo Aeneidos, de